

Nr 318.

Av herr **Hage**, om anslag till understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor.

Undertecknad framförde vid 1935 års riksdag en motion med yrkande om anslag till understödjande av folkskolebarns ferieresor. Därvid framhölls särskilt, att nödvändigheten av ett sådant anslag av tillräcklig storlek särskilt framträder då det gäller folkskolebarn från avlägsna bygder. Undertecknad pekade därvid på de fattiga och isolerade trakterna i övre Norrland samt framhöll att särskilt med hänsyn till de ekonomiska förhållanden, som råda i Malmfälten i Norrbotten, behov av ett anslag i hög grad gör sig gällande.

Det är att med tacksamhet konstatera, att Kungl. Maj:t — under hänvisning till den här nämnda samt en annan i ämnet väckt motion och under hänvisning till ett synnerligen sympatiskt uttalande från statsutskottet vid nämnda riksdag — nu föreslår ett anslag av 50,000 kronor, vilket skulle få användas för såväl ferie- som studieresor.

Med avseende på detta anslags storlek har skolöverstyrelsen framhållit, att det här nämnda beloppet 50,000 kronor borde vara tillräckligt. Järnvägsstyrelsen har däremot ansett att beloppet är för lågt, varför den föreslagit, att beloppet skulle upptagas till 75,000 kronor. Utan att vilja underkänna skolöverstyrelsens uppfattning i denna fråga tillåter sig dock undertecknad ha den uppfattningen att järnvägsstyrelsens mening i detta spörsmål borde tillmätas vitsord, då nämnda myndighet torde besitta större sakkunskap då det gäller att med hänsyn till biljettkostnader samt rabatter m. m. bedöma, vad som kan fås ut av ett visst anslag för detta ändamål.

Men det förefaller även från andra utgångspunkter, som om det föreslagna anslaget vore tilltaget till ett alltför knappt belopp. Att märka i det sammanhanget är bl. a., att anslaget skall användas till såväl ferie- som studieresor, att detsamma är avsett för ett land med en så stor geografisk utsträckning som vårt, där givetvis de långa resorna måste draga med sig betydande resekostnader samt att anslaget i fråga ända t. o. m. 1931 års riksdag utgick med ett betydligt högre belopp nämligen 90,000 kronor.

Men utöver dessa allmänna skäl för ett ökat anslag skulle den, som i likhet med undertecknad representerar en avlägsen och delvis isolerad bygd av landet, vilja framföra den uppfattningen, att hänsynen till här nämnda bygder särskilt motiverar ett högre anslag, om någon verklig effekt skall kunna åstadkommas med anslagsgivandet.

I det sammanhanget tillåter sig undertecknad att upprepa den enträgna hemställan som jag framförde i föregående års motion, nämligen att statsmakterna och resp. myndigheter medverka därtill, att — utan att andra bygders berättigade intressen tillbakasättas — de avlägsna och isolerade

bygderna i övre Norrland särskilt tillgodoses i här nämnda hänseende, så att en motvikt genom vistelse på sydligare liggande ort, så långt det är möjligt, kan skapas mot den deprimerande inverkan som i vissa fall kan spåras hos ungdom, uppvuxen i en avlägsen och isolerad bygd, där klimat och andra omständigheter ofta medföra vissa ofördelaktiga verkningar för den uppväxande ungdomen.

Det är synpunkter av sistnämnda slag, som även i år föranlett en sammanlutning av mödrar — Kiruna husmoderförening — att framföra ett yrkande om tillräckliga anslag för här nämnda ändamål. Nämnda yrkande är bl. a. grundat på intyg som avgivits av vissa personer med erfarenhet på området, vari beröras de skäl som särskilt tala för att här nämnda bygder särskilt borde komma i fråga, då det gällde vidtagande av åtgärder för möjliggörande av resor av här nämnt slag (se bifogade bilagor).

Slutligen kan då det gäller sistnämnda spörsmål framhållas, att järnvägsstyrelsen och skolöverstyrelsen — som framgår av statsverkspropositionen (8:e huvudtiteln sid. 397) — funnit »starka skäl tala för en utsträckning av rätt till prisnedsättning vid ferieresor för barn från landsbygden i vissa delar av Norrland».

Under hänvisning till vad här anförts rörande ifrågavarande anslag — och under särskilt framhållande att anslaget bör med ett väl tilltaget belopp få användas för folkskolebarn från *avlägsna* och *isolerade* bygder med *hårt klimat*, där resekostnaderna bli synnerligen höga — hemställes alltså,

att riksdagen måtte till *Folkskolor m. m.: Understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 75,000, att utgå enligt de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Stockholm den 22 januari 1936.

Ernst Hage.

Bilaga.

Då undertecknad blivit ombedd yttra sig om betydelsen av att barn från Kiruna få vistas någon tid i sydligare trakter av Sverige, ber jag få framhålla följande:

Barnen i Kiruna äro uppfödda i en natur, som genom sin karghet vida skiljer sig från den, som möter redan i Norrbottens kustland. En mängd av våra barn ha aldrig sett ett åkerfält, knappast en plog, en harv, en slåttermaskin eller ett tröskverk. De ha i de flesta fall icke i verkligheten sett ett föl eller en ordentlig ladugård med vad därtill hörer. Endast i böcker ha de sett ett päron-, äppel-, körsbärs- eller plummonträd. En flicka berättade efter ett besök i sydligare nejder för sin lärarinna: »Fröken, tänk att där nere växte det äpplen på björkarna.» Med hänsyn till dessa förhållanden måste en tids vistelse i något sydligare nejder för barnen härifrån rent pedagogiskt ha den allra största betydelse och alla möjligheter som kunna underlätta deras resor till mildare och rikare nejder det största värde.

Kiruna den 17 januari 1936.

Axel Thimgren,

överlärare vid Kiruna folk- och
fortsättningsskolor.

Bilaga.

Då erfarenheten tycks visa, att frekvensen av folkskolebarnens resor till sommarvistelseorter i sydligare trakter avsevärt avtagit sedan tillämpandet av prisnedsättning för dylika resor upphörde, intygar jag gärna nödvändigheten av att dessa barns resor till sommarvistelseorter, som äro belägna söderut, underlättas på allt sätt.

Under alla årstiderna är klimatet häruppe på olika sätt påfrestande och klimatombyte någon gång på året för invånarna här — icke minst för barnen — är ett viktigt önskemål.

Kiruna den 16 januari 1936.

R. Wallmon,

skolläkare.

Bilaga.

Kiruna husmodersförening har bett mig göra ett uttalande därom, huruvida det kan anses vara särskilt önskvärt, att barn från dessa nordliga bygd kunna beredas tillfälle till sommarvistelse i sydligare trakter.

Jag får med anledning därav göra följande uttalande: Enligt min uppfattning är en sommarvistelse i sydligare, med sommarvärme, rikare växtlighet och bättre badmöjligheter gynnade trakter hälsobringande och därför önskvärd för alla, som vistas på denna nordliga och karga ort, med dess långa vintermörker och korta osäkra sommar. I all synnerhet gäller detta om barnen, som, enligt vad erfarenheten visar, bli på ett alldeles påtagligt sätt bättre rekreerade, friska och stärkta, om de få tillfälle tillbringa sin sommar på landet söder om polcirkeln, än om de nödgas kvarstanna här.

Kiruna den 16 januari 1936.

R. Åberg,

leg. läk.